

Kresby mediijní.

Jednou z největších vymožeností na poli spiritismu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku jsou poslední dobou tak houfně se vyskytující »kreslíci média« se svými plody.

Všechny podrobnosti, co týče se vzoru barev, umělecké rutiny atd. atd. nelze nám vůbec pérem vypsati a jest nevyhnutelně zapotřebí, abychom viděli a zase viděli ty práce hotové, a nejen to, abychom viděli též medium při práci samé, jak ovládáno silou cizí — silou rozumovou, plně si vědomou svého úkolu, která mimo dosah vědomosti a schopnosti vykonává díla tato, krásná, vznešená. Medium samo jest pouhým nástrojem a jest proň nevyhnutelno, by trpně nechalo svou ruku i svou myšlénku vésti, by dílo stalo se tím, čím býti má dle přání síly ovládající, neb jakmile zasáhne svou vůlí neb působností v činnost ovládajícího ducha, tu ihned bývá zrušen původní dosah práce a tato nevy-padla by tak — jak kreslicím duchem stanovena.

Položil jsem kreslicímu mediu všechny možné dotazy v tomto směru a doufám, že zavděčím se čtenářstvu nejlépe, když odpověď jeho — která bez nepatrných změn byla by as odpovědí všech podobných medií — doslovně uveřejním. Tato zní:

Milený příteli!

Odpust, že jsem tě tak dlouho nechal čekati na odpověď.

Nešlo tu nikterak o mne, ale o tu tvoji otázku, odkud jsou kreslená zvířata a jakého původu, a tu nechtěl jsem využitkovávati své vlastní způsobilosti a čekal jsem, až nejbližší seance

nastane, že pak se zeptám buď o radu stran sebe, anebo o přímou odpověď na dotaz můj. Že jsem byl v napnutí až po onen čas, můžeš sobě pomysliti.

Sám jsem se nechtěl z počátku ptáti, nemaje k tomu jaksi přiměřené důvěry sám v sebe, poněvadž vždy, co se týče určitosti a přesnosti, raději jinému věřím, než sám sobě, myslé jenom na opravdovost podání odpovědi v tak vážném směru, jak byla tato požadována a tu při sezení dne 2. srpna bylo mi sděleno od bytosti velice vznešené mezi jiným na upřímný dotaz můj: »bych jenom v plné víře a důvěře obrátil se s prosbou k Bohu a že On upřímnou snahu v té nezvratné důvěře v Něho splní sdělením toho, od kohož ony výkresy pochází«, s tou jemnou výčitkou, »že mam vždy míti důvěru v to, co On činí, neb co my činíme s důvěrou v Něho — Nim činěno jest.«

A tu s celou důvěrou v posilu vyšší, s tím pravým přesvědčením ve věci očekávané, obdržel jsem na dotaz můj sdělení následujícího obsahu, s tím přáním, bych jej tak věrně a do-slovně opsal, jak bylo sděleno:

3. srpna ve středu 1904.

V pokoji a bez bázně začni to, co bylo předurčením tvým, bys práci svou, mým působením konanou, vysvětlil tímto důkazem těm, jež ve víře přišli, by poznali a se i dle svého vědomí obdivovali!

Jsou věci, jež přicházejí na povrch, jichž mysl lidská neumí pochopiti, jsouc ohraničena dojmy hmotnými a jsouc daleko nepřístupna pojímům, jež v tomto souhrnu myšlenkovém nemůže pochopiti, ale dej jiný tvar tvorům a utvoř jejich ústrojí tak, jak by to mělo býti, by všickni poznali co jednotlivec — a budeš státi se svou ideu osamocen, chtítí dokazovati něco, cos poznal sám — neb všickni budou toho náhledu, kteréhos ty byl dnešního dne. Ale ty osamotniš sám a místo povznesení sebe samého — nalezneš se v lůně stejnorodém s druhy druhými, jichž zásluhou nebylo, by dospěli tam, kde ty's je míti chtěl a sám zůstals na pokraji, pohlížeje na ně. Ani i v tomto pokroku bez vlastního procitění nejsou dále, než byli dříve, neb i na tento již uvykli — tak že není možno, mysliti, by jim podáno bylo více, než to, co

sami procítí — a s tímto jest to samé. Chtěl by's, by všickni poznali z té stránky, co tobě podáváno jest, ale až by's přišel i k tomu, že by se stalo po vůli tvé, musil by's uznati, jak dětinné to přání: nechati chápati vše dochvilnosti!

Proto musí býti ona rozliška, která dělá dilo tím zajímavějším. Čím více náhledů a popudů k tomu, tím cennějšími stávají se názory těch, kteří přijdou sami k tomu — co od jiného by marně co důkaz neb vysvětlení očekávatí hleděli.

Těm, jimž dáno nabýti jiných názorů na tuto vědu a na svatá takřka učení její — těm není nutno vybíratí slov k jednotlivým výkresům a označování jich jmény a původem, ti poznali více, než utkvívati na formě frází jmen řeči až příliš chudou pro vyslovení mnohého. A vyslovil-li by kdo přec — stalo by se ukojenou zvědavostí zase nudným, jako vše, co na této oběžnici po ukojení se stává! A těm, co chtějí mermomocí nabýti důkazů, šplhající jenom slovesně ve všemohoucnosti Boží — těm sděl a piš jim jménem mým, že jsou to tvorové Venuše, obojživelní i přenosní.

Jestliž ona planeta více méně podrobena vlivům prvorodým, jež na ní účinkují stejnou rotací začátků v tvoření a proto jsou tito tvory jejími z rozmanitých vod, jež tuto pláň obepínají.

Co se týče květů, mnoho jest jich podmořských, vytvářených v podobě lastur, škeblí a mušlí, neb planeta tato bude jednou po úplném výtvaru svém co posloupný přechod života oběžnice vaší a bude též přenosnou, co se týče obměny životů těch, jež přijdou za miliony let po nás, by opět živořili — jako nyní vy!

Květy, jež jsou podobné květeně vaší, jsou tak zvané »květy míru« asi ve vašem podobenství a proto jsem jich užil nejvhodněji, by označovaly vám vaši soutěž v zápolení po volnosti a rovnosti!

Přijdou jiné a jiné věci ku zrakům mnohých, že nebudou míti pojmů o tom, co to neb ono znamenati bude a mnohý hrot úsměšků dotkne se duše tvé — ty však jdi s čelem hladkým bez starosti vstříc určení, ať v psaní, ať v kreslení — neb Pán v důvěře k Němu sešle mnohé, by bylo poznáním těm, jež to opravdu poznáním přijmou — a ty, co učiní opak, nevzkřísi ani blesk

hromu, ani zázrak ten největší z jejich »člověčenství« — neb zapomenou na to největší zrno pravdy a na to nejčistší, tak jako na vše, co s nimi dohromady souvisí!

Nebylo mým úmyslem, uváděti se takto v poznání výklady žadatelům vhodnými, ale vím, že není možno jinak — a že co Bůh činí, zase on sám činí a v Něm zase ten, kdo v Něho důvěřuje a o pomoc Jeho žádá!

Totoť opiš a zašli těm, jež chtějí nabýti tak zvaného přesvědčení a vysvětlení přes to, čemu přes vše mnozí ani nyní věřiti nebudou — ale toť věci jejich. Příroda ve svém tvoření si k nim o souhlas nepůjde a tvou věcí jest pokračovati pro budoucnost a jíti pokrokem v před a nekritisovati ničeho, poznáš-li, že to bylo míněno a činěno v důvěře v Toho — jenž všemu vznik i konec určuje!

Buď s Bohem! Na shledanou zase brzy!

J a m p t o n n p t o n n .

Toto jest o otázce stran původu a existence výkresů co se týče:

1. V tomto směru pracuji teď zrovna rok na základě medijského sdělení písemného br. Ševčíka v zasedání činěném 2. srpna 1903 ve 3 osobách: že jest přítomno medium, které postupem času bude kreslit podoby zemřelých. Ovšem, tenkrát mne ani ve snu nenapadlo, že bych nim byl já a více na Ševčíka jsem se domníval — ale bylo mým přáním již od 16 let, nabýti důkazů sám sebou a studovati upřímně a neomylně vše osobně v sobě — jsa nedůvěřivý vůči jiným a proto nyní budu klidit zase nedůvěru jiných, ale to nevádí: přesvědčení mám a po soudcích vedlejších házím útrpnosti!

3. Jedna kresba trvá průměrně 2 hodiny bez oddechu, jsou-li to úkazy složitější — zvířata za tu dobu, jak vidno dle datum, dvě až tři.

8. Při práci mám ovládnutou ruku pravou — a vezmu-li tužku do levé — tak levou. Při vědomí jsem částečně, ku věcem vedlejší — *ale ku výkresům nejapný — a mnohdy si lámu sám sobě hlavu tím, co to bude a jak to dopadne a upnu-li mysl na místo, kde vidím tužku čmárat a domnívám se vytvořiti*

na tom místě to neb ono — jsem zahrán docela na jinou stranu — a jsem v koncích! Hlavně ze začátku, když jsem při sezení kreslil, mívával jsem smrtelné úzkosti, jak to dopadne, toho svědectvím jest knížka třetí.

4. Co se týče odprodání věcí — na to myslím, i po tvém rozumu, není odpovědi, neb sám *v sobě jich cením výše, než může suma, lidskými ústy vyřknutá, ať jest jakákoliv, takového smrtelníka oblažiti*, jako jest ten, jenž poznal nicotu mamonu, který živí jenom tělo a má zásobovati jej jen v případech nutných. Chťiti ale za práci medijsní míti placeno, jest více než k smíchu!

6. Ať se namahají též jiní, by postřehli to, co z toho lze postřehnouti a já budu hleděti na ně jako na ty, co jsou v projevu obsaženy — přeje jim dobrého zdaru s tím potěšením, že nejsem sám — ale že mohutníme — že vzrůstáme, spějíce tam, kam nás moc Boží v předurčení vrhnula!

7. Pracuji stále na tomto a budu míti zase 30 kreseb hotových snad již během tohoto téhodne a pracovati neustanu dříve, dokud mi to nebude odejmuto samo, čeho jsem si vždy tak přával!

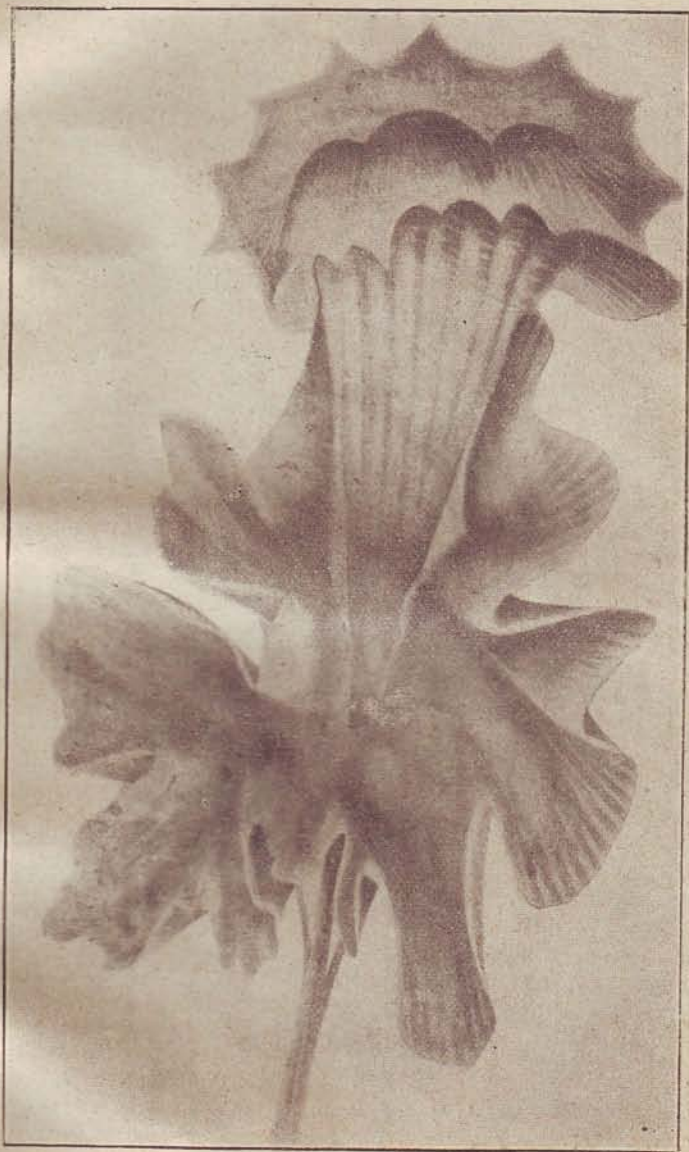
Vždyť mě to nic nestojí, než to zasednutí a trpělivost, tu určitou dobu vydržeti při práci, jež mi mnoho přemýšlení nedá a při níž žádnou únavu, ani hmotnou, ani duševní, nepocituji, naopak vždy cítím úlevu, oblažující dojmem, že jsem zase o jeden »kus«
dále tomu, co snad ještě postupem času přijíti má.

S vřelým pozdravem trvám oddán

Karel Lissa, Tejnka u Prahy.

Toto bylo naše první kreslicí medium, jež počalo kresliti roku 1903. — Za tuto dobu zhotoveno bylo jím více jak 300 různých, nad míru jemně a co nejemněleji provedených kreseb, nesoucích se trojím směrem a sice: Škeble, lastury, rostlinstvo, květena — elementální, fantastické, nikdy a nikde dosud nevidané tvary — a konečně obličejové bytostí zemřelých.

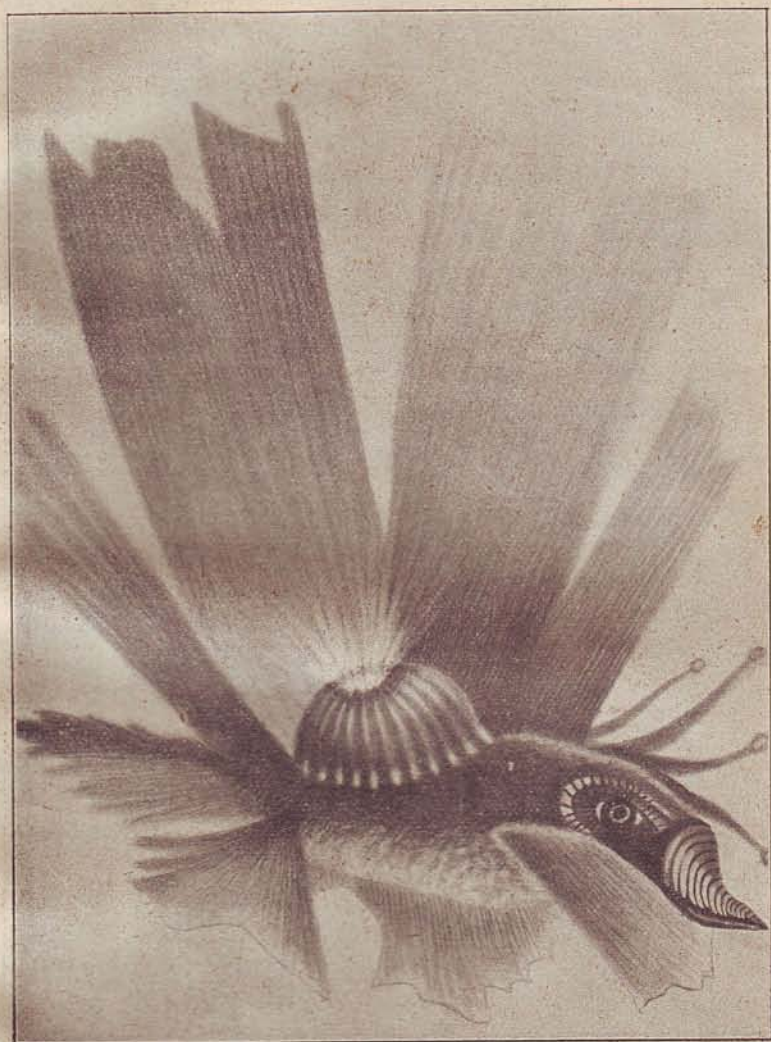
Předkládáme z kreseb těchto tří, každá zasahující do jedné z naznačených sfér, avšak nutno nám doznati, že originály zůstanou daleko půvabnějšími, než reprodukce, byť sebe umělečtější byly provedeny. (Viz obrazec 1., 2. a 3.)

Obraz 1. Medijni kresba Karla Lissy.

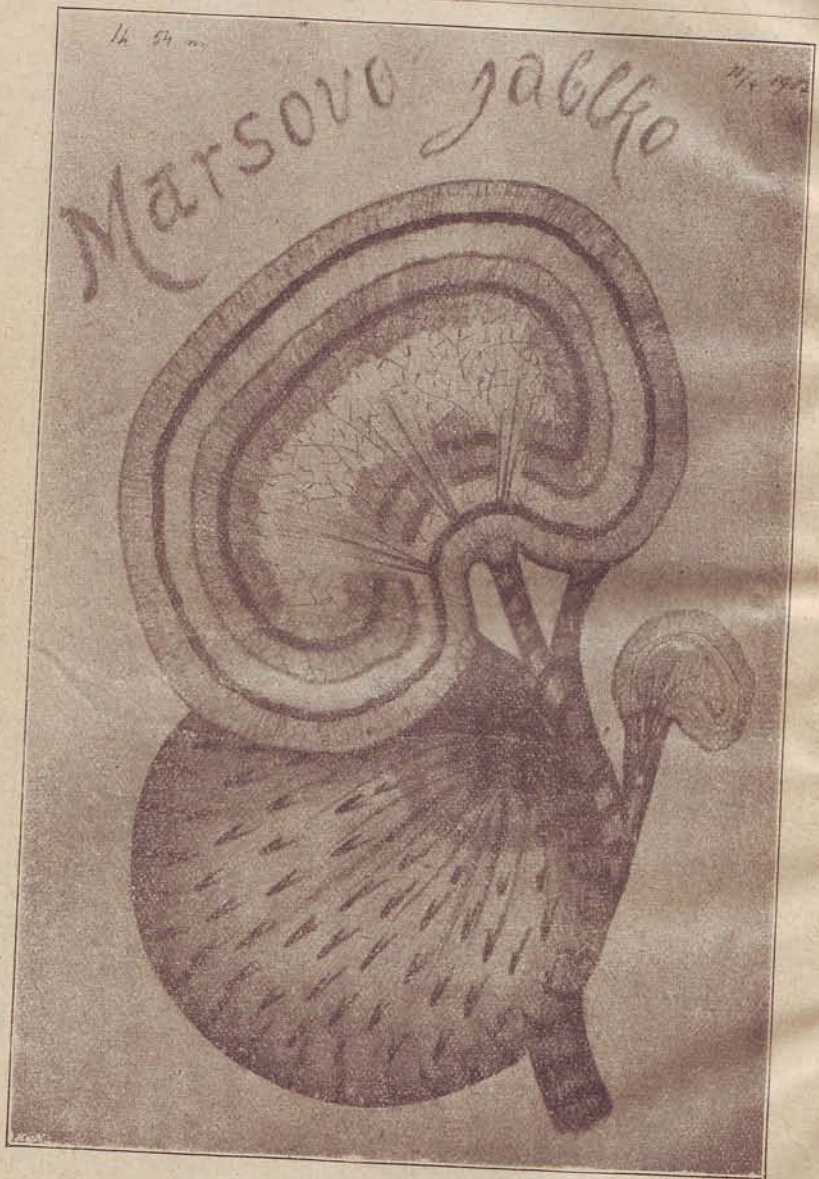
Čís. 2. Medijní kresba Karla Lisý.

Čís. 3. Medijní kresba Karla Lisy.

Kresby Jana Tonna z Nové Paky.

Druhé na řadě jest kreslící medium Jan Tonn, konduktor drah, narozený v Nové Pace. Jeho první počátky datují se z 2. listopadu 1904. Postup prací jest stejně úžasný jak v pro-

Čís. 4. Medijní kresba Jana Tonna.

vedení, tak též co se týče času. Z bohaté sbírky jeho prací vybiráme tyto tři (viz obrazec 4., 5. a 6) Během dvou roků, po

Čís. 5. Medijni kresba Jana Tonna.

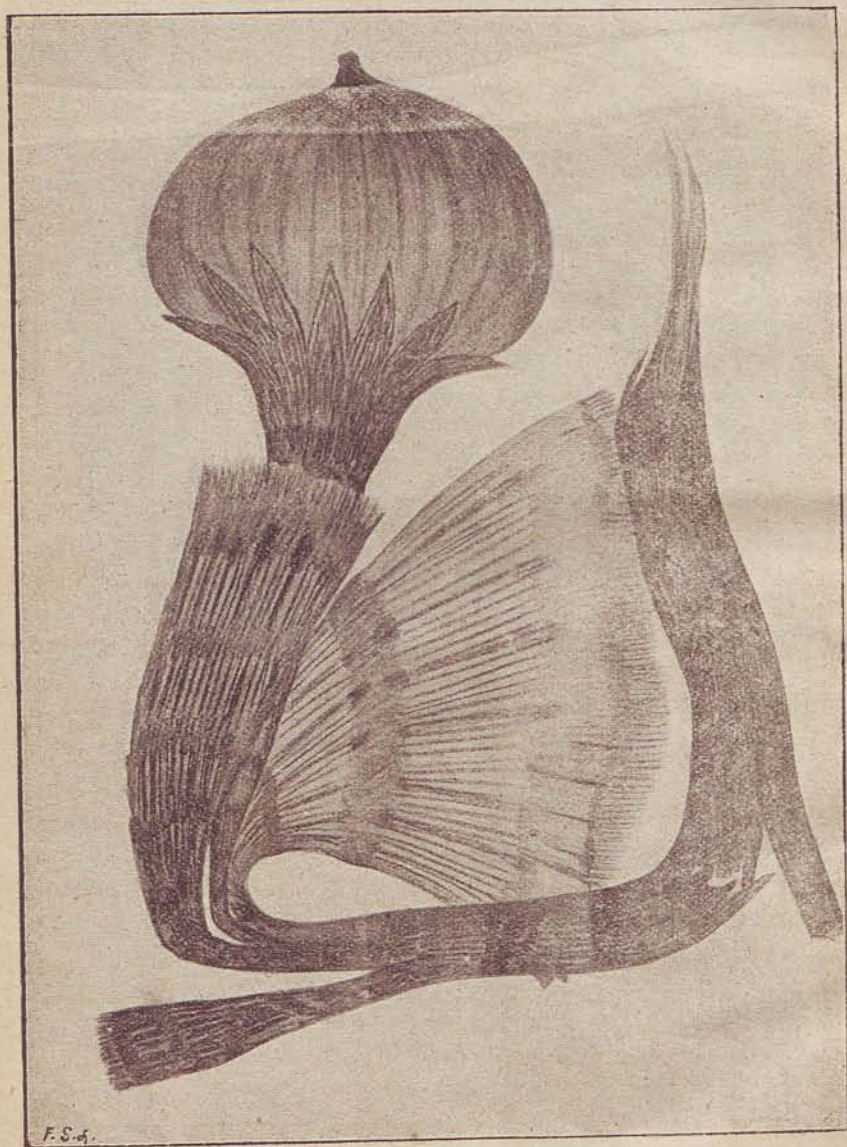

Čís. 6. Medijní kresba Jana Tonna.

kteroužto dobu obírá se kreslením medijním, zhotovil celkem asi 400 různých kreseb, vesměs to díla uchvacující svou uměleckostí,

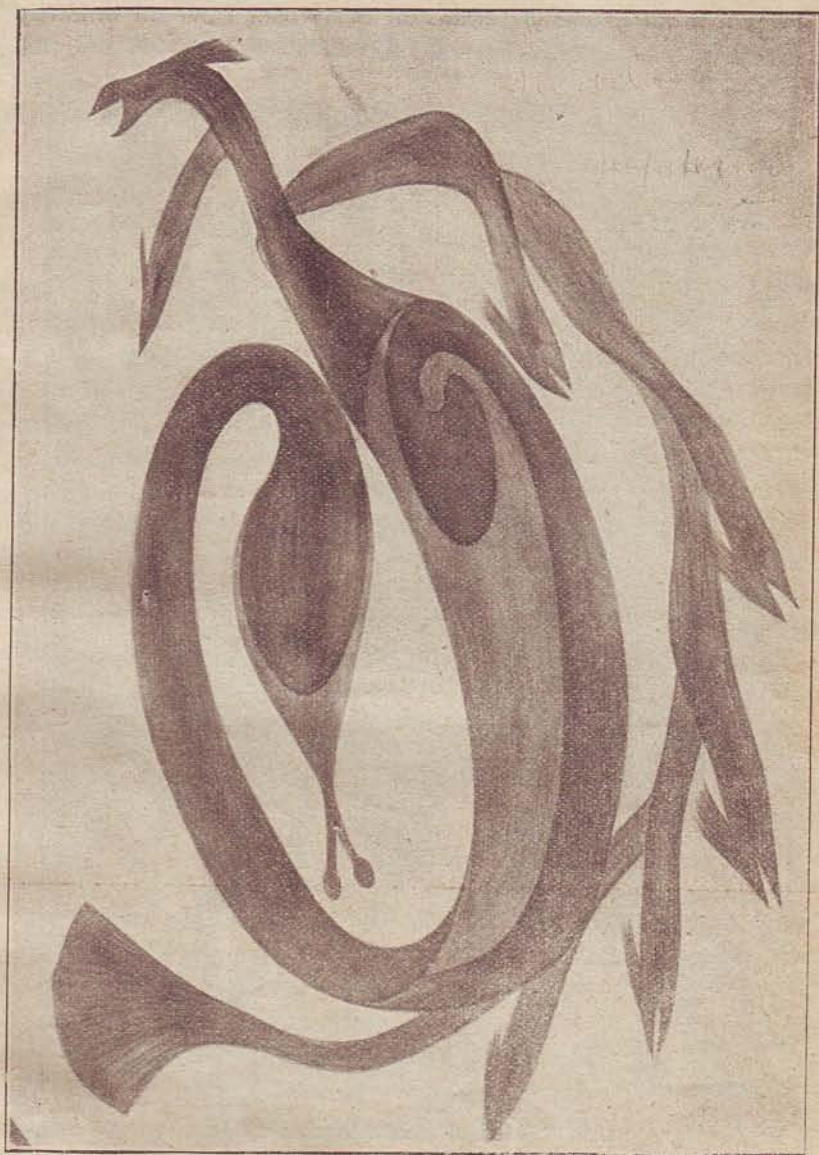

Čís. 7. Medijní kresba Josefa Kováře.

F.S.A.

Čís. 8. Medijní kresba Josefa Kováře.

Čís. 9. Medijní kresba Josefa Kováře.

jakož i jemnou a účelně seřaděnou barvivostí. Původní originály kresleny jsou barevnými pastelkami ve velikosti 48X60 cm, tak

Čís. 10. Medijní kresba Josefa Kováře.

že naše reprodukce tvoří asi $\frac{1}{8}$ původního obrazu. Jan Tonn — jakož i vůbec veškerá naše kreslicí media — je mužem prostého,

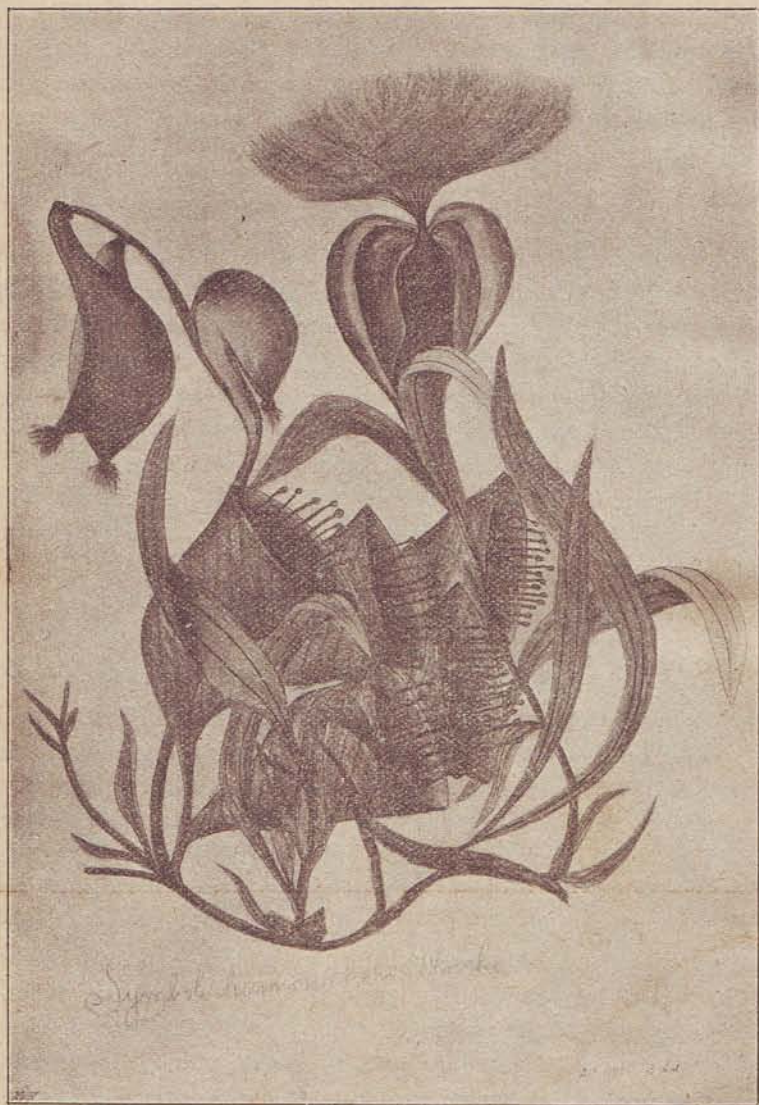
jednoduchého vzdělání — navštěvoval pouze 3třídní školu a ve svém normálním stavu nemá naprosto žádného nadání ku kreslení. Práce tyto dospěly k tak báječné rutině, že za 20—30 minut bývá krásný umělecký obraz úplně zhotoven.

Kresby Josefa Kováře z Libštátu.

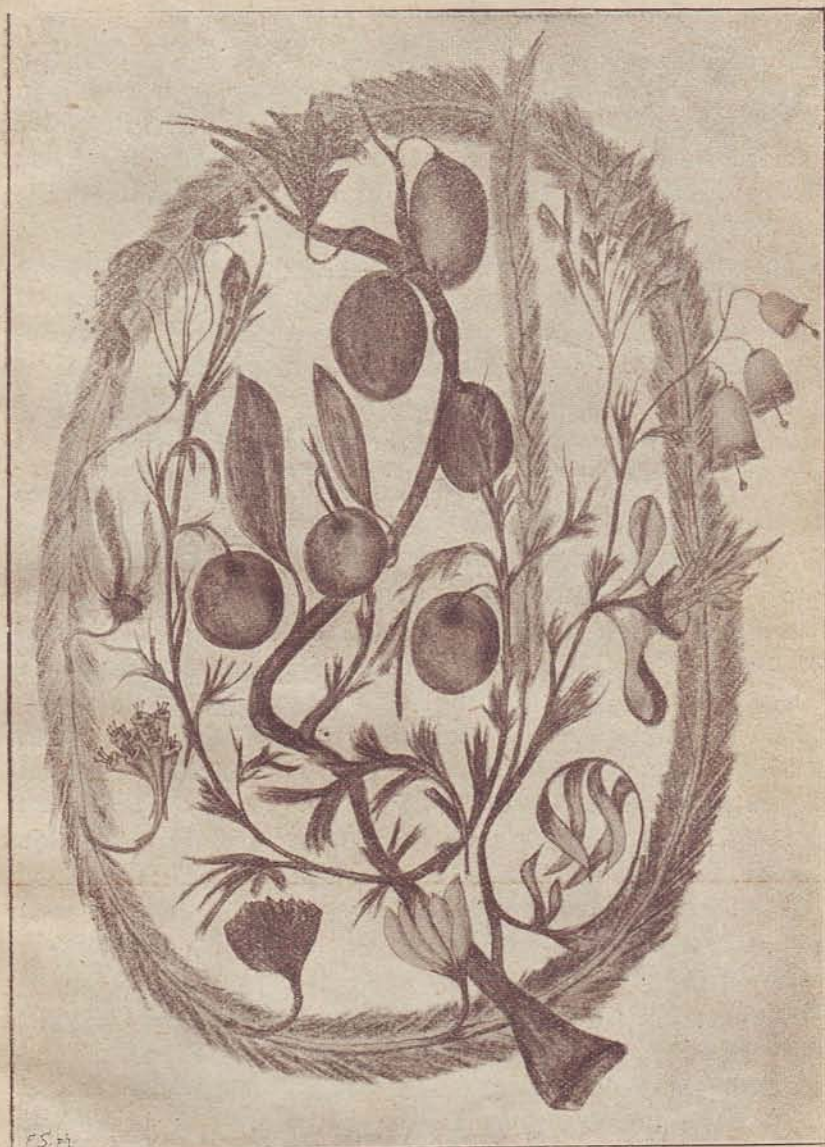
Další obrazce 7., 8., 9. a 10. představují nám medijské kresby Josefa Kováře, povoláním krejčího, v Libštátě. Tento narozen 25. října roku 1876 ve Mříčné u Jilemnice, kde navštěvoval obecnou 3třídní školu s prostředním úspěchem. Řemeslu krejčovskému přiučil se na venkově, tak že vůbec ani nenavštěvoval pokračovací školu pro učně, kde by se byl mohl jakékoliv kresbě přiučiti. Veškerá jeho činnost jako kreslího media datuje se teprve od poloviny roku 1905, tak že za tuto kratičkou dobu celkem zhotovil asi přes 300 různých kreseb — mezi něž nutno přičísti různé přerody a živočišstvo cizích planet.

Kresby Františka Tůmy z Kruhu u Jilemnice.

Neméně překvapující a přímo úžasem naplňující jsou medijské kresby Fr. Tůmy, tkalcovského dělníka z Kruhu. Směr prací jeho kreseb jest původní jak svou myšlénkou, tak i vypracovaností, neb bez mála všechny jeho kresby představují nám obrazce jinotajné (symboly), z nichž jeden tuto uvádíme (viz obraz 11. a 12.): »Symbol harmonického člověka.« Představa obrazu toho předvádí nám člověka v jeho dokonalosti a značí asi toto v pravo nahoře plápolající srdce, plné čisté lásky k veškerenství, v levo od tohoto tři dozralé plody naplněné zrním, jichž jinotajný význam značí vědu, umění a vůli, jinými slovy nejvyšší vědomosti lidského rozumu, vrcholící v moudrosti. Dole uprostřed obrazu nalézáme pět podivuhodných zvonců, jež všechny stejně utvářeny zdají se tvořiti jakousi škálu hudební. Tyto představují pět smyslů člověka, které u duševně vyspělého člověka tvoří krásný harmonický celek.

Čís. 11. Medijní kresba Františka Tůmy.

Čís. 12. Medijní kresba Františka Tůmy.

Další nemálo významné kresby medijní

jsou různé tvary rostlinné a živočišné z Vysokého Mýta, Pak přerody kreslicího media z Dobrušky. Po nich nutno na řadu položit i co do uměleckosti práce kreslicího media Jos. Faltysové z Chocně — kterážto sestra započala práce své teprve 15. dubna 1906 a během 8 měsíců zhotovila nejméně 100 různých kreseb. Jest 53 roky stará a navštěvovala pouze třídní školu. — Dále nutno označiti kresby sestry Stehlikové ze Zdic, pak z tamnějšího okolí. Podotknuti hodné jsou též jednoduché vzory kreseb od 77leté stařeny Marie Špicarové, rozené roku 1829 — prosté, nevzdělané stařeny — která s těží podepsati se dovede.

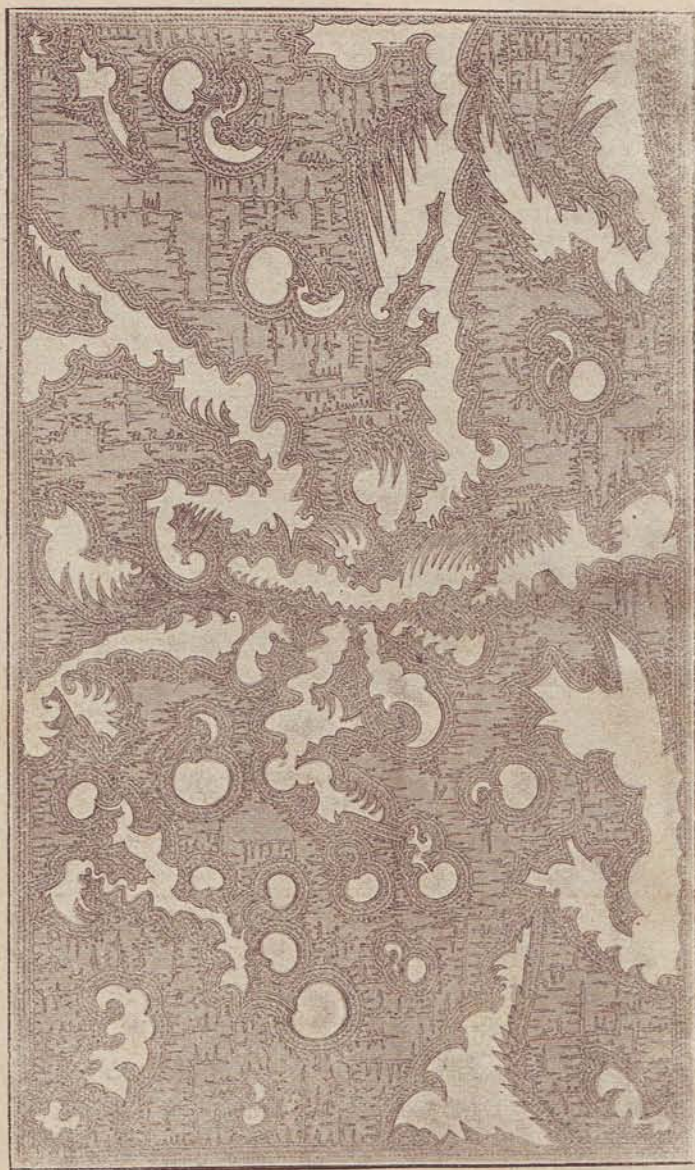
Slezsko-moravské kresby medijní.

Ač Morava jest neméně bohata na kresby medijní, tak přece jen bez odporu jsou to kresby Josefa Kubička, řezbáře v Místku, jež svou zvláštností a nebývalými tvary budí obdiv vzdělaného světa i odborných kruhů. Přikládáme dva připojené obrázky (13. a 14.) Jsou to výsledky prací pouze 1 roku. Tento začal kreslit 24. října 1905 a posledně zhotovené kresby značí datum 24. října 1906. Vypisovati, chváliti aneb souditi o těchto pracích bez skutečného osobního vidění — jest absolutně nemožno. Další práce jsou od bratří: Jan Kuchar, Richard Čech, Zárubek, Polská Ostrava, Josef Skočan, Stonava, Jan Fialek ve Švrklu, Malé Kunčice ve Slezsku, jejichž kresby jsou neméně pozoruhodny. Uváděti je však a popisovati jest nám nyní v tomto díle nemožno, an by se tím muselo o několik sešitů prodloužiti a o nějaký čas pozdržeti — an přesné, detailní propracování vyžadovalo by samo o sobě asi takto velkou knihu, neb právě v té době, co toto pišeme, dovidáme se, že řada kreslicích medií stále se množí a práce jejich přibývá.

Jest jisto mimo to, že jsme neuvedli ani všechna až dosud činná kreslicí media a to prostě proto — že nám o své činnosti žádné zprávy nepodalí, aniž ze svých kreseb na ukázkou zaslali, bychom mohli sobě jedině takto správný úsudek o pracích jejich učiniti. Na sklonku pak této statě uvádíme ještě některé

Čís. 13. Medijní kresba Josefa Kubička.

Čís. 14. Medijní kresba Josefa Kubička.

z posudků našich časopisů, jež sloužiti mají k úplnému objasnění, pokud dnes toto možné jest, k těmto tak podivuhodným pracím. »Posel Zahrobni« z roku 1905, str. 159, roč. V., píše:

Zázraky doby přítomné. Těž nemálo podivuhodny jsou zjevy a úkazy medijských kreseb, jež zvláště poslední dobou nestudovanou mírou se rozmnožily. Práce ty překvapují úžasně každého, odborníka i laika. Jich skvělá, detailní, jemná vypracovanost, zvláštní souhra barev, efektace stínu a báječně krátká doba práce jsou nezvratnými důkazy síly intelektuelni, nadsmyslné síly vznesené, působící z říše duševní, neb media tato jsou vesměs lidé nestudovaní, prosté ženy a muži, patřící nižším vrstvám dělného lidu. Kdežto práce takto provedené možno jen dlouholetými studii a úmornou pílí ducha docíliti a to ještě v době až desateronásobné za různých pomůcek kreslicích, jako kružidla, těrky, pravítka atd., kdežto naše media v tranci kreslí beze všech příprav a pomůcek, jen s pouhou tužkou v ruce. Kdo chceš viděti a přesvědčiti se sám, navštiv některé z níže uvedených osob: Karel Lissa, Praha IV. 151. František Matějka, Dolní Wurzelstort č. 602. Tam nalézají se tři kreslicí media, jeden muž a dvě ženy. Jan Tonn, Nová Paka, A. Kovář, krejčí v Libštátě vesměs kresby znamenité. Dále tři ženy ve Zdicích, Králův Dvůr u Berouna a ve Svaté. Proto kdo toužíš něco spatřiti, co jsi dosud neviděl, poučiti se, posíliti na cestě ku hledání pravdy, neopomeň, nelenuj, a vyhledej si nejbližší medii kterékoliv, budeš žasnout a zvoláš jistě s námi: Kdybychom neznali síly, které to působí, museli bychom připustit, že jsou to zázraky doby nové.

Druhý spiritický časopis »Proč žijeme« píše ze dne 15. listopadu 1906 jak následuje:

Něco o medijských kresbách.

Nedávno psalo se dosti o medijských kresbách. Zdá se mi však, že bylo psáno jen tak, aby vůbec něco bylo psáno.

V poslední době hleděl jsem se seznámiti s kresbami i jich vytvářením za tak zvláštních okolností. I z Německa jsou mi podobné případy známy. Bych podal úplný resultát v té věci, jest nyní nemožné.

Způsob kreslení i výkresy jsou tak zvláštní, že stojí za bližší prozkoumání. Divím se, že z tak zvané »řady povolovaných vědců« nikdo toho úkolu se neujal. Prohlásiti napřed, bez důkladného zkoumání, jejich význam, nebo pro nějakou maličkost, zdající se nám bizarní, je úplně zavrhnout, pokládám obé za nekritickou povrchnost. Co zde chci říci, je prostě to, co každého rozumně myslícího člověka musí překvapit.

I. Způsob kreslení je sám o sobě podivný. Media (užiji toho běžného slova) kreslí buď v úplném bezvědomí nebo částečném. Znam také případy, kde se kreslilo i při vědomí. — Media kreslí beze vší přípravy (často na obyčejném kancelářském papíře dosti hrubými tužkami), bez přemýšlení, beze všeho opravování a vymazování, rukou jistou a velmi rychle. Každý črt je jistý, svědčící o velmi dobré technice kreslířské (ač dle mého zjištění media v normálním stavu jsou beze vší kreslířské schopnosti).

II. Výkresy. Vypracovanost jejich, čistota kontur a lahoda koloritu je čistě umělecká. (Mám plno pochvalných posudků od akademických malířů, odborníků kreslířů atd. Uveřejňovati jejich posudky pokládám za zbytečné; od povrchních duší byly by stejně zamítnuty.)

Překvapilo mne, jakož i odborníky, jak možno při lampovém osvětlení v noci tvořit harmonie barev až do nuancí se rozbihajících. Media nevědí ničeho o tom, které barvy volí. Sám jsem přeházel barevně tužky za mediuem ležící. A přece medium jistým směrem rychle patřičnou tužku vybralo, aniž by se podívalo.) Rovněž míchání tonů barevnými tužkami, jakož i nuance barev svědčí o výborné znalosti v kreslení. Nejsou to práce diletanta.

Táží se: »Kde docílila media té znalosti, jež jim je nezbytna?«

Obsah výkresů je ještě podivnější. Představuje vegetaci rozličných oběžnic. Někteří zarazili se před bizarními názvy rostlin.

Však, co vlastně posuzujeme? Výkres samotný a způsob, kterým byl vytvořen. Nechmež tedy oněch odchylek, které na věci ničeho nemění, a zkoumejme věc od základu. Snad nebude

nikdo popírat uměleckou cenu obrazu pro nesprávný, nebo lépe, nám podivný, fantastický název? Ostatně, přesvědčil jsem se jinde, na př. v Dobrušce, že popis přechodů z rostlinné říše do živočišné na Merкуру, jakož i kresba, odpovídá úplně pravděpodobnosti se stanoviska přírodovědeckého.

Ptáte se: »Jaký mají kresby účel?«

Neodsuzujme hned přísně tam, kde nevidíme. Myslím, že vše má svůj cíl a účel. Snad časem najdeme v nich více, co jsme dnes neviděli a nechápali.

Próto zkoumejme dříve (ne jenom jednou a jedno medium na schůzi), mlěme skromně a potom, až opravdově budeme pozorovat a uvažovat, prohláše své výsledky tak, či onak. Ale rozhodně takto budeme upřímnějšími.

Upozorňuji ty, kdož se o to zajímají, na práce z Nové Paky, z Libštátu a z Prahy. Jsou skutečně velice krásné a překvapí.

Věcně velmi zajímavé kresby seznał jsem v Dobrušce. Jsou to většinou přechody tvarů rostlinných ve tvary živočišné z Merкуру.

Zatím končím. Snad časem podaří se mi v tomto směru napsati delší studii, po delším a vytrvalém pozorování.

Prosím také ty kroužky nebo jednotlivce, kdož mají skutečně cenné kresby podobného druhu, by mi k mé práci přispěli a laskavě některé kresby zaslali. (Adresu sděli redakce tohoto listu.)

